

Jak se vypořádat se zdánlivými rozpory v Bibli?

Zdánlivé rozpory v Bibli jsou pro studenta Písma nebo sborového vedoucího určitou výzvou, proto je třeba přesvědčit posluchače o spolehlivosti Bible.

Musíme takovým problémům umět čelit a dát lidem dobré odpovědi.

Údajné doktrinální rozpory

Jestliže zaměříme svoji pozornost na hlavní záměr určité knihy v Bibli nebo její pasáže, často zjistíme, že se rozpory vyjasní. Všimněte si těchto příkladů:

Pavlovo a Jakubovo učení o ospravedlnění?

Jsme spaseni vírou nebo skutky? Srovnajte si Římanům 3, 28 s Jakubem 2, 24. Luther odmítl Jakubovu epištolu jako „slaměnou epištolu“, protože se domníval, že dělá kompromis v učení o ospravedlnění *pouze* vírou.¹

Avšak epištola Římanům a Jakubovi se shodují v tom, že vidí jako podstatu křesťanství zkušenost spasení skrze víru v Krista a že důkazem takového spasení je změna života. Pavel píše v Efezským: „**Neboť jsme jeho dílo v Kristu Ježíši, stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil.**“ (Ef 2, 10) Stejně tak Jakub uznává nové narození: „**Bůh nás vyvolil, aby nám dal znovu narodit se skrze slovo pravdy.**“ (Jk 1, 18) Jakub si je vědom učení Ježíše – poznají vás po ovoci (viz Mt 7, 20) Pavel cítil, že musí dát důraz na spasení skrze víru, aby tak vyvrátil falešné učení judaistů.

Věčný život a dodržování zákona

Ježíš řekl mladému muži: „**Jestliže chceš vejít do věčného života, poslouchej přikázání**“ (Mt 19, 17) Učí tedy Ježíš, že člověk vejde do věčného života (je spasen) tím, že bude dodržovat židovský zákon? Ne. Spasení je vždycky skrze víru v Krista (Sk 16, 31). Ale, pokud si člověk není vědom hříchu zákon je tu proto, jak říká Pavel, abychom poznali, že jsem hříšní (Ř 5, 20) **a aby nás přivedl ke Kristu, který nás ospravedlní skrze víru** (Gal 3, 24)

Máme dodržovat svaté dny?

Pavel říká: „Kdo dodržuje dny, dělá to pro Pána“ (Ř 14, 6) a proto se zdá, že obhájuje dodržování svatých dnů. Ale na jiném místě apoštol kritizuje křesťany, kteří dodržují zvláštní dny, měsíce, období a roky, neboť je to vracení se k těm „bezmocným a ubohým mocnostem“ (Gal 4 ,9; 10) Abychom správně odpověděli na tuto otázku, musíme pochopit, že v listu Římanům Pavel řeší „diskutabilní záležitosti“. Někteří věřící zřejmě chtějí dodržovat židovský sabat a pravidla ohledně masa. Pavel tvrdí, že Boží království je více než jídlo a pití (v. 17), ale uvědomuje si, že člověk musí mít před Bohem čisté svědomí. (Jestliže člověku jeho svědomí velí, aby dodržoval svaté dny, měl by se tím řídit..) Ostatní křesťané by měli také respektovat toto svědomí (1. Kor 10, 25-33) Situace v Galatským je dosti odlišná v tom, že judaisté tvrdili, že by křesťané *měli* dodržovat židovský zákon a že je to nutná podmínka pro spasení. Pavel nabádá čtenáře jeho epištoly, aby nedělali kompromis ve víře v Krista a nedali se zapojit do jha otroctví.

Zdánlivé rozpory v citacích

Zdá se, že některé paralelní pasáže ve Starém zákoně a v evangeliích si protiřečí. S tím se musíme vypořádat. Pojďme se podívat na některé příklady:

Království Boží a království nebeské

Podle synoptických evangelií je Boží království ústředním tématem Ježíšova vyučování. Avšak Matouš představuje Pána Ježíše, který mluví o „království nebeském“, zatímco Marek a Lukáš mluví o „království Božím.“ Srovnání Mt 5,3 a Lk 6,20 ukazuje, že tyto dva termíny představují tutéž věc. Matoušovo používání termínu „království nebeské“ se řídí židovskou praxí vyvarovat se používání jména Božího.

Petrovo vyznání v Cesareji Filipské

Petrovo mesiánské vyznání se v synoptických evangeliích jeví jako rozdílné. Prostudujme si synoptika:

„Ty jsi Kristus“; Ty jsi Kristus“; Boží Kristus, Syn Boha živého“ (Mt 16,16; Mk 8,29; Lk 9,20)

Tento zdánlivý rozpor bychom mohli zdůvodnit tak, že sjednotíme tyto citace a vysvětlíme, že Matouš dává nejúplnější podání, Marek tu podstatnou část a Lukáš shrnutí všeho.

Otcova prosba v Matouši 17, 14-16; Mk 9, 17-18; Lk 9, 38-40

Pouze fakt, že mluvená slova v evangeliích byla překládána z aramejštiny do řečtiny a pak do dalšího jazyka (např. angličtiny) způsobuje některé odchylky. Avšak i tyto pasáže mohou být sjednoceny.

Některá slova mohla být vyřčena za různých okolností

Jestliže srovnáme různé verze Modlitby Páně (Mt 6,9; Lk 11,2-4) nebo blahoslavenství (Mt 5,3; Lk 6,20) objevíme některé rozdíly. Ale nebudou se lišit, pokud byla vyřčena za různých okolností.² R.McQuilkin přichází s myšlenkou, že v biblické kultuře „nemusely být citace používány doslova, stačilo, aby přesně vystihovaly význam sdělované pravdy“. Tvrdí, že může existovat více způsobů, jak vyjádřit stejný význam sdělení.

Rozdíly v citacích Písma

Někde se zdá, že existují rozdíly v citacích biblických veršů

Citace Starého zákona v Novém zákoně

Vezměme si jako příklad proctví, které Petr použil ve vztahu k Jidášovi: „**Jeho obydlí zpusne, at' není nikoho, kdo by v něm bydlil.** (Sk 1,20), které v Žalmu zní takto: „**Jejich místo at' zpusne, v jejich stanech at' nebydlí nikdo. (Ž 69,25)** Faktem je, že některé citace se liší díky překladu, protože zatímco naše verze překládají Starý zákon z hebrejštiny, Nový zákon překládá stejný text ze Septuaginty (řeckého překladu Starého zákona) ještě předtím

než je přeložen do angličtiny. Nový zákon také používá text Starého zákona dynamickým způsobem.³

Varianty textů

Nemáme k dispozici originály ani Starého ani Nového zákona, tudíž existují v biblickém textu některé rozdíly, které jsou způsobeny přenosem textu (jeho přepisováním a překladem). Moderní překladatelé jsou otevření a upřímní v tom, že poukazují důležité alternativní texty v hlavních poznámkách. (Delší konec Markova evangelia je toho příkladem). Různé verze (varianty) můžeme najít také v Bibliích, které obsahují tzv. „kritický materiál“.⁴

Celou tuto oblast studia budeme probírat později. V této chvíli stačí říci dvě věci: Zaprvé, že věříme v neomylnost Písma tak, jak bylo zaznamenáno v originálu.

A zadruhé, žádný rozdíl v textu neovlivňuje jakoukoli biblickou doktrínu. To je vlastně zázrak. Je zřejmé, že Bůh evidentně chránil svoje Slovo.⁵

Údajné historické rozpory

Bible obsahuje záznam starověké historie. Archeologie často podporuje biblické detaily ohledně míst, lidí a událostí. Někdy se dává biblickému záznamu přednost před archívy světových říší, které často věci nafukují. Sir William Ramsay uznával Lukáše jako historika první třídy v souvislosti s jeho autorstvím knihy Skutků.⁶

Údajné vědecké rozpory

Naturalisté a materialisté často hledají jak zpochybnit biblický záznam zázraků. Jak říká R. McQuilkin zázraky mohou být pro naturalisty kamenem úrazu. Dnes ovšem nemůžete říct, že „vědci“ nevěří v zázraky. Protože Einstein, fyzikové, kteří jsou si vědomi dynamického vesmíru, jsou otevřenější myšlence vzácných (dokonce i Božích) úkazů.⁷ Je to spíše filosofický problém, nikoli vědecký. Všimněte si zde však pozorování R. McQuilkina:

Přesvědčení člověka ohledně podstaty reality určuje jeho pohled na možnost zázraků. Pokud Bůh existuje, potom je svobodný jednat. Pokud takový Bůh existuje a rozhodl se navštívit přirozený svět, bylo by neuvěřitelné, kdyby disponoval pouze lidskou mocí. Na druhou stranu, pokud člověk uvažuje mimo oblast ducha nebo Boha, který je schopen vložit se do záležitosti člověka, žádné množství historických nebo dokonce vědeckých (empirických) důkazů by nepřivedlo takového člověka k víře.⁸

Zázraky jsou historickou otázkou

Nejsme schopni v této chvíli v čase vědecky dokázat existenci zázraků. Ale historické důkazy na jejich podporu jsou velmi silné – existuje mnoho dobře kvalifikovaných svědků, kteří o nich podávají svědectví. Křesťanství je založeno na zázračném vzkříšení Ježíše Krista – události, která byla potvrzena mnoha svědky. (viz Lk 1,1-4 a 1.Kor 15,1-11)

Zázraky v Bibli souvisí s biblickým zjevením Boha

Ve Starém zákoně Bůh zasahoval do historie lidstva a skrze službu lidí jako byl Mojžíš (viz Ex 7-12). Zázraky Ježíše Krista a církve v Novém zákoně demonstrují příchod Boží

království (Mt 12,27). Biblické zázraky se liší od zázraků v pohanských náboženstvích a láska a soucit, které se na nich ukazují, je činí nadpřirozeně přirozenými. Zázraky Ježíše v kanonických evangeliích se liší od těch, které jsou popsány v apokryfních evangeliích.

Bible a věda

Je jednoduché vidět tyto dvě věci v ostrém konfliktu. Avšak Bible má vhléd do tajemství vesmíru a dává nám odpovědi na otázky naší existence. Dává odpovědi na otázku „Proč?“ místo na otázku „Jak“, kterou se zabývá věda. Na otázku Proč existuje „něco“ v protikladu s existencí ničeho může hledat odpověď pouze náboženství a filosofie.

---

1 některé komentáře epištoly Římanům a Jakubovy věří, že tyto dvě knihy představují dva rozdílné názory na spasení, které měli pohanské a židovské sbory.

2 Nebude to dostatečné vysvětlení, pokud budeme tvrdit, že Ježíš vyučoval přesným opakováním

3 Ve verši, který zmiňujeme, se množné číslo „jejich“ přeložilo ve Skutcích jako „jeho“.Na toto téma se pojednává v knize *The Uses of the Old Testament in the New*, Chicago, Moody, 1985

4 Například, K. Aland, *The Greek New Testament*, třetí vydání, Londýn, United Bible Societies, 1975. V případě vícero možností překladu se uvádí různé možnosti seřazené podle abecedy dle pravděpodobnosti s originálem.

5 Věříme, že se dochoval text Bible nezměněný, ale netvrdíme, že i překlad je inspirovaný, jako například *Authorized Version* (což je anglický překlad)

6 Viz W.M.Ramsay, *St. Paul the Traveller and Roman Citizen*, Londýn, Hodder and Stoughton, 1920.

7 Tato nová otevřenost se ukázala nedávno, kdy biolog řekl v médiích (Show Nicka Rosse, BBC 2, prosinec 1999), že fyzikové jsou schopni věřit *všemu!*

8 R. McQuilkin, *Understanding and Aplying the Bible*, str. 247